

FELTGUIDE:

# HVORDAN TA UT JORDPRØVER

August 2020

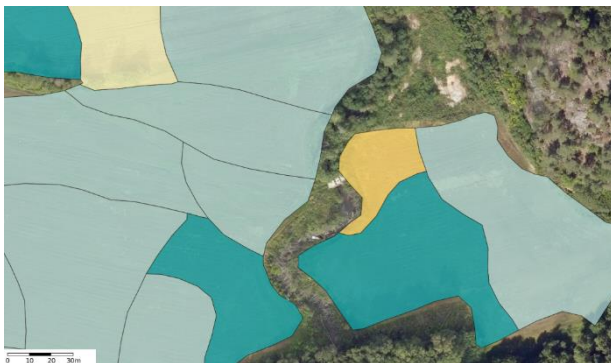
Jordprøver skal tas utenom vekstsesongen. Jorda bør ikke nylig være gjødslet eller kalket. Det bør heller ikke være frost eller snø.

## UTSTYR

- Jordbor
- Bøtte
- Prøvesker
- Samlekartong eller kasse
- Vannfast tusj
- Kart. Papir eller digitalt eller helst telefon/nettbrett med Skifteplan, Jordplan eller lignende til koordinatfesting. Krever egnen lisens på programvaren eller Skifteplan gjennom NLR. Koordinatfesting øker prøvens verdi.

## FORBEREDELSE

Studer kart, og planlegg prøvepunkter etter jordartsvariasjonen. Flyfoto fra vekstsesongen og temakart fra NIBIO Kilden, med kartlaget «tekstutgrupper i plogsjikt» er gode verktøy.



Med kartlaget «Teksturgrupper i plogsjikt» i karttjenesten Kilden (NIBIO) er det enkelt å se variasjoner i matjordlaget.

Normalt bør en jordprøve tas fra mellom 5-10 daa og være på 0.5 liter. Men her er det ingen fasit og det er variasjonen i skifte som avgjør:

- For store ensartede skifter: 10-15 daa pr. prøve
- Små uensartede skifter: 2-3 daa pr. prøve.
- Skal jordprøvene brukes til presisjonskalking eller gjødsling anbefales en jordprøve per 6-7 daa.

Hvis du ikke posisjonsfester jordprøvene kan et rutenett fra fastmerker man regner med å finne igjen flere år, for eksempel hus, være god hjelp. Prøvestedet markeres i kryssene på rutenettet. På hvert prøvested tas en samleprøve på ni stikk rundt punktet som markeres i kartet. Hvis prøvene koordinatfestes, er det dette punktet du koordinatfester. På små skifter der det bare skal tas en prøve fordeles stikkene jevnt utover.

Jordprøven bør være representativ for arealet med tanke på jordtype, egenskaper og bruk.

## TA PRØVEN

- Gå til planlagt prøvested
- Ta en samleprøve på ni stikk med jordboret innenfor et område på minimum to meter fra punktet og mellom stikkene.
- Prøven tas ut i matjordlaget, ca 20 cm. Ikke få med deg undergrunns jord (dypere enn 20 cm).
- Til beiter og jord med redusert jordarbeiding skal prøvedybden være 10 cm.
- Bland alle 9 stikkene sammen i en bøtte.



**Norsk**  
**Landbruksrådgiving** Viken

- Knus store klumper, fjern halm, gress og annet som ikke er jord.
- Fyll jord over i en prøveeske minimum til streken.
- Marker eske med navn og nummer.
- Hold styr på hvilke nummer som hører til prøvepunkt og skifte.



## HÅNDTERING AV PRØVEN ETTER UTTAK

Tørr jord? Send prøvene like etter uttak.

Våt jord? Prøvene **må** tørkes før innsending. Dersom jordprøvene er fuktige og mugner, vil bakterier og sopp bruke av næringsstoffene, og resultatene blir feil. Dette vil også påvirke pH. Jordprøvene tørkes i åpne prøveesker et luftig sted hvor de ikke blir påvirket av gasser (eks fra fjøs) eller støv, evt. i et tørkeskap ved 30-40°C.

På ditt NLR-kontor sendes prøvene fraktfritt til Eurofins for analyser i sesong for jordprøvetaking. Du kan også sende dem på egenhånd. Prøvene pakkes i en samleske før sending. Husk å send med riktig utfyllt og signert bestillingsskjema.

## K-HNO<sub>3</sub> - SYRELØSELIG KALIUM

På gårder der eng til fôr inngår i vekstskifte kan det være nyttig med analyse av syreløselig kalium, K-HNO<sub>3</sub>. Dette bør gjøres hvert 20-40 år. Jord til denne analysen tas fra undergrunnsjord under matjordlaget, ved 20-40 cm dyp.

Dersom en ikke klarer å ta dype jordprøver, er det bedre å ta grunnere enn å ikke ta. I jord med mye organisk materiale er det ekstra viktig at prøven tas under matjordlaget. Det holder ofte å ta noen få prøver på per gård, da mineralogien ofte er lik innenfor gården.

Ved uttak av K-HNO<sub>3</sub> i tillegg til vanlige analyser sendes altså to esker fra samme sted.

## LA OSS HJELPE DEG!

- Alle spørsmål du har om jordprøvetaking og innsending.
- Hjelp til hvordan du kan koordinatfeste prøvene.
- Gratis utlån av utstyr
- Uttak av jordprøver (egne priser)
- Tørking og fraktfri innsending
- Tolking av analysesvar og gjødselplanlegging.

**Norsk Landbruksrådgiving Viken**

Hjemmeside: <https://viken.nlr.no/>

Tlf.: 33 36 09 70 E-post: [viken@nlr.no](mailto:viken@nlr.no)



**Norsk Landbruksrådgiving** Viken